

We zeggen het maar even voor de zekerheid: printen is alleen toegestaan voor persoonlijk gebruik. Het is niet supersympathiek om dit artikel te verspreiden. Sterker nog: het is verboden. Gelukkig is het heel eenvoudig om anderen een Blendle-linkje te sturen. Delen kan dus altijd!

deVerdieping
Trouw
08-08-2016

De geest van Jeroen Bosch verschijnt keer op keer op theaterfestival Boulevard

ROBBERT VAN HEUVEN

Je wilt er eigenlijk niet naar kijken, zo gruwelijk is het. En toch blijft 'De hel', het rechterpaneel van Jeroen Bosch' drieluik 'De tuin der lusten' het oog trekken door met bizarre fantasiedieren en macabere geweldstaferelen. Dat de menselijke verbeelding zoveel gruwelijkheid en poëzie tegelijk kan voortbrengen en dat iets tegelijkertijd afschuwelijk als wonderschoon kan zijn, is verwarrend en fascinerend. In dit Jeroen Bosch-jaar inspireerde het werk van de schilder niet alleen de openingsvoorstelling van het Den Bossche theaterfestival Boulevard, ook andere festivalvoorstellingen toonden afgelopen weekend de schoonheid van het donkere.

The Garden of Earthly Delights

Compagnie Marie Chouinard

HHHHH

In de dansvoorstelling 'The Garden of Earthly Delights' probeert het Canadese dansgezelschap Compagnie Marie Chouinard Bosch' belangrijkste werk in dans te vangen. Wit-

gepoederd en slechts gekleed in onderbroek lijken de dansers in eerste instantie uit het schilderij weggelopen dat op groot scherm te zien is. Ze verbeelden taferelen die op het middenpaneel te zien zijn. Dat is nogal uitleggerig, maar choreografe Chouinard breekt gelukkig al snel los uit die letterlijke uitbeelding. De verwarrende combinatie van het sensuele en het surreële, het aantrekkelijke en het afstotelijke weten Chouinard en haar dansers in het eerste en derde deel ('Tuin der lusten' en 'Paradijs') knap in beweging te vangen. Stukken minder sterk is de verbeelding van Bosch' hel. Gilgend rollen de dansers over het toneel om met alledaagse gebruiksvoorwerpen diens hellewezens na te bootsen. Dan toont Bosch zich de meester. Zijn wezens zijn mooi en gruwelijk tegelijk, die van de dansers alleen maar plat en vervelend.

Guilty Landscapes 3

Dries Verhoeven

Kan er in het helse kabaal van een grote kledingfabriek of in het infernale landschap van een door oorlog verwoeste stad nog iets van schoonheid bestaan? Dat kan, toont de serie 'Guilty Landscapes' van theatermaker en beeldend kunstenaar Dries Verhoeven. Hij creëert die door in die landschappen een ontmoeting plaats te laten vinden tussen de individuele toeschouwer en een 'ander' aan de andere kant van de wereld. In het eerste deel was er, met een groot videoscherm en een internetverbinding als bemiddelaars, een intieme kennismaking met een arbeider in een kledingfabriek, die de toeschouwer uitnodigde met haar tussen de machines te komen liggen.

Die virtuele ontmoeting met iemand die we alleen kennen als figurant in slecht-nieuws-items op het journaal is ontregelend en wonderschoon tegelijkertijd. Die confron-

teert ons met de helse plekken op aarde die we het liefst negeren, maar biedt met die landschappen als decor ook ruimte voor een intiem moment van menselijkheid.

Ook in het derde deel op Boulevard is Verhoevens installatie weer de intermediair tussen werelden. Voor de toeschouwer die bekend is met de serie is de nieuwe ontmoeting misschien minder indrukwekkend. Desondanks zou het weggeven van de details van die ontmoeting de ervaring te niet doen.

Zvizdal

BERLIN

HHHHH

Ook in de theatrale documentaire 'Zvizdal' is menselijkheid onder moeilijke omstandigheden het onderwerp. In het geëvacueerde gebied rond de kerncentrale van Tsjernobyl wonen alleen nog de oude Pétro en Nadia met hun dieren. Ze weigerden ooit te vertrekken en zijn nu helemaal alleen.

Vijf jaar lang zocht de Vlaamse groep BERLIN het stel op en legde hun dagelijks leven vast op film. Die beelden toont de groep samen met drie mooi gemaakte maquettes van Pétro's en Nadia's boerderij.

Het resultaat is een ontroerend portret van twee mensen die zich op een zelfverkozen eiland bevinden. Ook hier maken conflicterende emoties zich van de toeschouwer meester: het kijken naar het zichtbare lijden, de eenzaamheid en het ouder worden van deze twee mensen voelt voyeuristisch, maar hun humor en hun volhardendheid ten opzichte van de niets ontziende natuur is ook fascinerend.

Wat uiteindelijk rest, is grote bewondering voor Nadia en Pétro en voor de manier waarop de Vlaamse groep de poëzie uit het moeilijke leven van het stel heeft weten te destilleren.

Mona
Ntjong
HHHHH

Ook Mona is eenzaam. De elfjarige verliest haar moeder en terwijl haar vader een nieuwe relatie aanlegt, moet Mona zich door het mijnenveld manoeuvreren van de volwassen problemen die daarbij komen kijken.

De Vlaamse schrijfster Griet Op de Beeck schreef een mooie monoloog die regisseur Alexandra Broeder liet spelen door een elfjarige (afwisselend Hannah Hentenaar en Ilya van Zanten), wat als toeschouwer het nodige ongemak met zich meebrengt. Je kijkt als volwassenen toch met een zekere tederheid naar zo'n schattig blond meisje. En dan is de donkere zoektocht in haar eigen hoofd en de irrationele daad die ze uiteindelijk stelt om haar ouders weer bij elkaar te krijgen een enorme stomp tussen de ribben.

'Mona' biedt een rauw en uniek uitzicht op die plekken in het hoofd van een kind, waarvan we liever niet zouden willen dat die bestaan.

Festival Boulevard, Den Bosch. T/m 14 augustus. www.festivalboulevard.nl